

Vergaderjaar 2013–2014

31 839

Jeugdzorg

Nr. 316

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID,
WELZIJN EN SPORT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 oktober 2013

Op uw verzoek stuur ik u mede namens de Staatssecretaris van VenJ hierbij een reactie op de brief van het Bureau Jeugdzorg Noord-Holland aan de Transitiecommissie Stelselherziening Jeugd (TSJ). Zoals aangegeven is het betoog in de brief erop gericht om de transitie en decentralisatie van de jeugdzorg op een verantwoorde en geleide wijze te laten verlopen.

Na de decentralisatie van de jeugdzorg zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de huidige taken van de bureaus jeugdzorg. In dat kader worden er vóór 31 oktober 2013 door gemeenten regionale transitiearrangementen opgesteld in overleg met aanbieders en financiers om de continuïteit van de zorg en de infrastructuur (waaronder de taken van de bureaus jeugdzorg) te kunnen garanderen en om afspraken te maken over het beperken van de frictiekosten.

De onafhankelijke Transitiecommissie Stelselherziening Jeugd (TSJ) die door het rijk, de VNG en het IPO is ingesteld om de transitie te monitoren, is gevraagd om de transitiearrangementen te toetsen. Door het rijk is, samen met de VNG/KING, een speciaal ondersteuningsteam ingericht om gemeenten te ondersteunen bij het opstellen van hun transitiearrangementen.

Naar aanleiding van signalen van knelpunten bij de bureaus jeugdzorg maakt het ondersteuningsteam momenteel een inventarisatie van deze knelpunten. Op basis van deze inventarisatie en de rapportages van de TSJ wordt bezien wat de stand van zaken is en besloten welke maatregelen, ook in verdere ondersteuning van gemeenten, nodig zijn om de continuïteit van de zorg en de infrastructuur te waarborgen. Op deze wijze geven de VNG, de staatssecretaris van VenJ en ik invulling aan de landelijke regie waar het Bureau Jeugdzorg Noord-Holland om vraagt.

In de brief wordt gesignaleerd dat de oprichting van wijkteams verborgen vraag aanboort bij een dalend budget. Op dit moment leidt dit, volgens de briefschrijver, bij krimpende budgetten, tot grote knelpunten bij kinderen en gezinnen die er al slecht aan toe zijn en al bekend zijn bij de hulpverlening.

Tot de decentralisatie van de provinciale jeugdzorg naar gemeenten zijn provincies verantwoordelijk voor het functioneren van de huidige bureaus jeugdzorg. Dit betekent dat zij er voor moeten zorgen dat de bureaus jeugdzorg hun taken kunnen uitvoeren en zich goed kunnen voorbereiden op de transitie naar gemeenten.

Met de decentralisatie van de jeugdhulp worden gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. De stelselwijziging biedt kansen om beperkingen weg te nemen in de wijze waarop de zorg voor jeugd momenteel georganiseerd is en om meer in te zetten op preventie en vroeghulp, waardoor problemen klein blijven en vroeg opgelost worden. De komst van de Centra voor Jeugd en Gezin heeft in veel gemeenten ertoe bijgedragen dat er vormen van vroeghulp, preventie en zorgcoördinatie zijn ontwikkeld die al hun vruchten afwerpen. Ik vertrouw er dus op dat deze aanpak ondanks een mogelijke grotere vraag niet leidt tot meerkosten.

Het kan niet zo zijn dat jeugdigen die zwaardere vormen van zorg nodig hebben straks hiertoe geen toegang hebben omdat hiervoor geen geld beschikbaar is. Gemeenten hebben een jeugdhulpplicht op basis van de nieuwe Jeugdwet. Daarnaast biedt de stelselwijziging kansen om meer integraal te gaan werken. De verschillende financieringsstromen die het huidige stelsel kenmerken, belemmeren een integrale werkwijze.

Daarnaast wordt in de brief aandacht gevraagd voor het signaal dat bij gemeenten de inhoud en impact van de verantwoordelijkheid voor jeugdzorg nog onvoldoende in beeld is. De afspraak om vóór 31 oktober 2013 tot regionale transitiearrangementen te komen tussen gemeenten met aanbieders en financiers heeft een versnelling aangebracht in de gemeentelijke voorbereidingen. Daarnaast werken gemeenten hard aan het opstellen van beleidskaders waarin zij – veelal ook in regionaal verband – aangeven welke keuzes zij maken bij de inrichting van het jeugd beleid en de organisatie van de jeugdhulp met ingang van 2015.

Onzekerheid bij gemeenten over het budget in 2015 maakt de opdracht onuitvoerbaar volgens het Bureau Jeugdzorg Noord-Holland. Naar aanleiding van signalen van gemeenten dat de cijfers van aanbieders en verzekeraars hoger zijn dan het indicatieve budget dat is gepubliceerd in de meicirculaire 2013 ben ik momenteel met enkele regio's hierover in gesprek. Een analyse van de verschillen vindt plaats samen met enkele aanbieders uit de regio. Daarbij wordt bezien hoe het (indicatieve) budget uit de meicirculaire 2013 tot stand is gekomen en hoe de gemeenten, zorgaanbieders en verzekeraars de regionale budgetten hebben berekend. Deze verschillenanalyse zal uitgevoerd worden voor meerdere regio's. Zodra deze verschillenanalyses zijn uitgevoerd zullen we over de conclusies communiceren. Op www.voordejeugd.nl zullen nieuwsberichten en FAQ's verschijnen zodat ook andere gemeenten de verschillen in de budgetten beter kunnen verklaren.

Het Bureau Jeugdzorg Noord-Holland signaleert de dreiging dat middelen voor jeugdzorg besteed worden aan de drie decentralisaties. Gemeenten krijgen met de nieuwe Jeugdwet beleidsvrijheid en individuele financiële verantwoordelijkheid. Dit biedt optimale kansen voor gemeenten en aanbieders om de transformatie teweeg te brengen. Doordat de nieuwe

taken bij een partij (de gemeenten) worden geconcentreerd en de budgetten ontschot zijn, kunnen gemeenten maximaal aan sluiten bij de individuele ondersteuningsbehoeften en actieve deelname aan de maatschappij intensief stimuleren. Over de besteding van de middelen legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad.

Het Bureau Jeugdzorg Noord-Holland geeft verder aan dat er geen eigenaar voor de frictiekosten is. Uit de regionale transitiearrangementen zal moeten blijken op welke wijze en in hoeverre de frictiekosten worden beperkt. Dit is een van de criteria waarop de TSJ de transitiearrangementen toetst. De omvang van de frictiekosten zal daarmee pas bekend zijn als de transitiearrangementen er liggen en zijn beoordeeld. Op basis van de eindrapportage van de TSJ wordt bezien wat de stand van zaken is en besloten welke maatregelen, ook in verdere ondersteuning van gemeenten, nodig zijn.

De subsidieregels van de provincie hebben volgens het Bureau Jeugdzorg Noord Holland het eigen vermogen van de organisatie bewust beperkt. Het lijkt er nu op dat als gevolg van de transitie er forse risico's gelopen gaan worden, waarvoor geen vermogen is opgebouwd en dat uit de beschikbare tarieven ook niet opgebouwd kan worden. Gemeenten, provincies en bureaus jeugdzorg zullen in gesprek moeten gaan hoe zij omgaan met de transitie, zoals de eigen vermogen positie van de aanbieder. Zij hebben allen een belang bij het waarborgen van de continuïteit van de bureaus jeugdzorg, omdat deze naar verwachting als gecertificeerde instelling de jeugdbescherming en jeugdreclassering zullen gaan uitvoeren. Voor de continuïteit van zorg is het goed denkbaar dat meerjarige contracten tussen gemeenten en bureaus jeugdzorg een uitkomst zullen bieden.

De invoering van de nieuwe Jeugdwet heeft gevolgen voor het personeel dat momenteel werkzaam is bij bureaus jeugdzorg. Bij het opstellen van de regionale transitiearrangementen zijn o.a. de gevolgen voor het personeel en aanpassing van het bureau Jeugdzorg op de nieuwe situatie onderwerp van gesprek. Gemeenten en bureaus jeugdzorg zullen afspraken moeten maken over de gevolgen van het wegvallen van taken bij bureaus jeugdzorg voor het personeel.

Het Bureau Jeugdzorg Noord-Holland geeft tenslotte aan dat een gefaseerde invoering van de decentralisatie gewenst zou zijn. Onder voorbehoud van parlementaire instemming is invoering van de Jeugdwet voorzien per 1 januari 2015. Wat betreft het tempo van de transitie kan het volgende worden opgemerkt.

In Nederland zijn gemeenten en instellingen al vanaf 2012 bezig met de voorbereidingen op de stelselwijziging per 1 januari 2015. Aangezien de eerste plannen al dateren van het voorjaar van 2010 en sommige voorbereidingen, bijvoorbeeld met betrekking tot de oprichting van centra voor jeugd en gezin, van nog eerdere datum zijn, gaat het om een ruime tijdspanne.

Om de transitie zorgvuldig te laten verlopen (bestuurlijk, financieel en zorginhoudelijk) hebben Rijk, VNG en IPO in overleg met het veld een Transitieplan opgesteld. We realiseren ons dat het een complexe organisatie is en de regering veel vraagt van gemeenten en jeugdhulpaanbieders. Het is belangrijk dat tijdens de transitie de continuïteit van zorg wordt geborgd, maar tegelijkertijd moeten ook de eerste stappen worden gezet naar verandering (transformatie) van de jeugdhulp. Gemeenten en aanbieders van jeugdhulp zijn heel hard bezig om de transitie per 1 januari 2015 voor te bereiden. Uitstel van (delen van) de decentralisatie

zou heel veel van de positieve energie waarmee nu gewerkt wordt, wegnemen.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M.J. van Rijn